

Lesbrief: *Babar* en het ontstaan van de wereld

Hoi allemaal,

we gaan het vandaag hebben over Franse en Afrikaanse muziek, en over het ontstaan van de wereld. Misschien hebben jullie al een verhaal gehoord hoe de wereld is ontstaan. Zo'n verhaal heet een **scheppingsverhaal**. Wisten jullie dat er heel verschillende verhalen daarover bestaan?

In de hele wereld bestaan prachtige scheppingsverhalen met goden, dieren, planeten, bossen, planten en mensen. De verhalen zijn heel lang geleden verzonden en werden door ouders aan hun kinderen verteld. Als hun kinderen later zelf kinderen kregen, vertelden zij dat verhaal weer door. En zo kon het verhaal eeuwenlang worden doorgegeven en onthouden. Vroeger hadden volkeren en landen nog niet zoveel contact met elkaar als nu. Iedereen had zijn eigen scheppingsverhaal bedacht en geloofde alleen daar in. Daarom zijn er zoveel verschillende verhalen over hoe de aarde is gemaakt.

Hier zie en hoor je een paar voorbeelden van totaal verschillende scheppingsverhalen:

Zoeloe scheppingsverhaal: (KLIK OP BEELD):

Egyptisch scheppingsverhaal (KLIK OP BEELD):

Inka scheppingsverhaal: (KLIK OP BEELD):

Noors scheppingsverhaal: (KLIK OP BEELD):

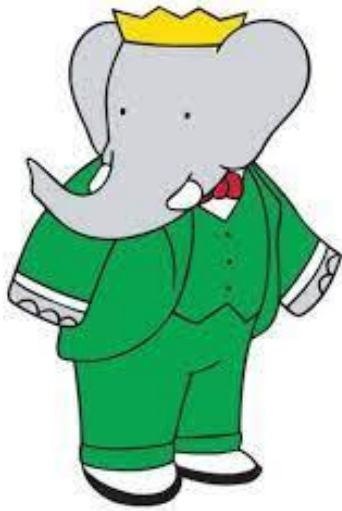
OPDRACHT:

Kun je zelf een leuk scheppingsverhaal verzinnen? Hoe is de aarde ontstaan? Wat gebeurde er eerst? Je mag vanalles bedenken: iets met goden, planeten, dieren, mensen, kleuren, planten, alles mag! Je kunt het vertellen, opschrijven of tekenen. Deze muziek kan je helpen om je fantasie te gebruiken:

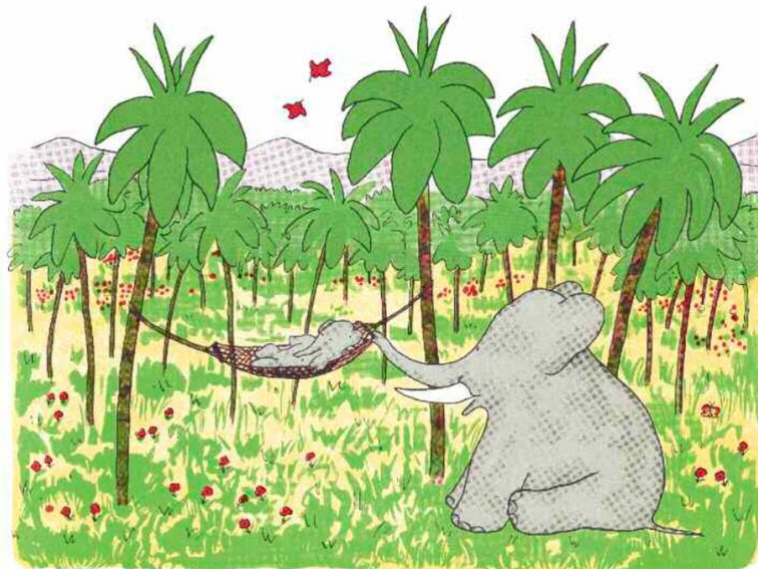
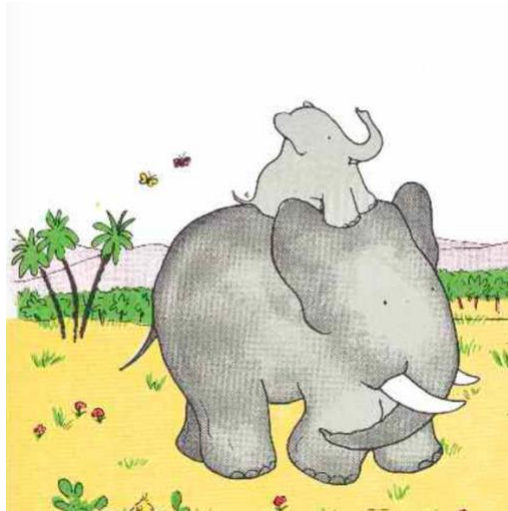

In de voorstelling **Babar en het ontstaan van de wereld** wordt een Afrikaans scheppingsverhaal verteld. Het is geschreven door schrijfster Mylo Freeman, die jullie misschien kennen van de boeken over Prinses Arabella. Ze heeft een oud verhaal van een volk uit Nigeria gebruikt, en daar weer een heel nieuw verhaal van gemaakt. In haar scheppingsverhaal komt een kleine olifant voor: hij heet **Babar**. Als jullie Babar nog niet kennen, dan is dit je kans! Hij maakt allerlei avonturen mee.

Zo ziet Babar eruit:

Hier zit hij lekker op zijn moeders rug:

En hier ligt hij in z'n hangmatje:

Babar leidt een gelukkig leven in de jungle, totdat zijn moeder wordt neergeschoten en hij moet vluchten. Hij verdwaalt en komt in een grote stad terecht, met allemaal dingen die hij nog nooit heeft gezien. Hij is nog erg verdrietig en in de war van zijn vlucht, maar gelukkig ontmoet hij een lieve dame en haar 2 hondjes. Hij mag bij hun in huis wonen, krijgt kleertjes en pianoles en leert vanalles. Maar toch mist hij na een tijdje zijn oude omgeving en zijn olifantenfamilie.

Dan gebeurt er iets bijzonders.... De rest van het verhaal horen jullie in de voorstelling!

Bij dit verhaal wordt prachtige muziek gespeeld door 10 muzikanten. De muziek is gemaakt door 2 Franse componisten: Milhaud (spreek uit: Miejo) en Poulenc (spreek uit: Poelènk). Ze werden 130 jaar geleden geboren in Frankrijk. Een componist is iemand die muziek bedenkt en het voorzingt of opschrijft, zodat andere mensen het kunnen spelen op hun muziekinstrumenten. De Franse componist Poulenc zag een keer een prachtig kleurenplaatboek van het olifantje Babar bij zijn nichtje Odette. Het nichtje vroeg aan Poulenc of hij daar een muziekstukje bij wilde bedenken, en dat heeft hij gedaan. Jullie gaan die muziek horen in de voorstelling. In de muziek hoor je heel duidelijk hoe Babar zich voelt: blij, verdrietig, boos, bang.

Hier is hij gelukkig (KLIK):

Hier is hij in paniek (KLIK):

en bij alle dieren heeft Poulenc andere geluiden verzonnen. Wat zouden dit voor dieren kunnen zijn? (KLIK):

De andere Franse componist van de voorstelling, **Darius Milhaud**, was violist, componist en leraar. Hij reisde graag de wereld over, en hoorde dan muziek die hij helemaal niet kende.

Die muziek stopte hij weer in zijn eigen muziekstukken. Hij hoorde bijvoorbeeld Braziliaanse dansmuziek toen hij in Brazilië was, en in Amerika werd hij verliefd op **jazzmuziek**, waar ook op gedanst werd. Kijk maar hoe vrolijk iedereen werd van deze muziek: (KLIK OP BEELD)

De jazzmuziek is een grote mix van allerlei muziekstijlen, die ontstaan is in de Afro-Amerikaanse gemeenschap in New Orleans, een stad in Amerika. Afrikaanse ritmes, blues, folk en ragtime zaten allemaal in deze mix van muziek, die jazzmuziek heet. In jazzmuziek wordt ook veel geïmproviseerd: de muzikanten weten niet van tevoren wat ze gaan spelen, ze verzinnen het op het moment dat ze samen muziek spelen. Jazzmuziek is ook dansmuziek, en toen jonge Amerikanen jazzmuziek hoorden vonden ze die zó swingend dat ze erop begonnen te dansen. Hun ouders vonden dat niet altijd even leuk, ze vonden het veel te wild! Maar ze konden er weinig tegen doen: de muziek was zó populair dat mensen in de hele wereld het wilden horen. De jazzmuzikanten die eerst op straat en in de jazzcafé's speelden, werden in die tijd beroemde artiesten.

Toen Darius Milhaud terug was van zijn reizen kreeg hij een opdracht om een **ballet** te componeren bij een Afrikaans scheppingsverhaal. Een ballet was meestal een sjeke dans met rustige muziek van een orkest. Hebben jullie weleens een ballet gezien? Maar Milhaud wilde iets heel anders dan een gewoon ballet: hij wilde een ballet met jazzmuziek componeren, zodat de dansers wild konden dansen! Daar had hij wat extra instrumenten voor nodig die worden gebruikt in de jazzmuziek, en die jullie net al hebben gehoord en gezien in het filmpje:

een trombone:

een saxofoon:

trommels en drums:

Bij een ballet hoort ook altijd een **decor**. Dat is bijvoorbeeld een landschap gemaakt van karton, een nep-zon of maan, bomen of huizen. De balletdansers hebben een kostuum aan: een pak van bijvoorbeeld van een dier of een prinses.

In het ballet van Milhaud kwamen veel **Afrikaanse** goden en dieren voor. Dus moest er ook een Afrikaans decor en kostuums worden gemaakt. Een Franse kunstenaar, Fernand Léger (spreek uit: Leezjee) maakte het decor en prachtige dierenkostuums voor de dansers.

Dit zijn een paar tekeningen van die kostuums:

En zo zag het eruit in het decor:

Het was best moeilijk voor de dansers om te bewegen in zulke grote kostuums! Dat zie je in dit filmpje van een stukje van het ballet: (KLIK OP BEELD)

Het deftige Franse publiek wat naar het ballet kwam vond het allemaal heel vreemd en anders dan ze gewend waren. Lang niet iedereen vond het mooi. En jullie?

Veel kunstenaars uit die tijd vonden oude Afrikaanse kunst, en vooral de **Afrikaanse maskers**, zo mooi dat ze het kochten en naschilderden en het in hun eigen kunstwerken gebruikten.

Zoals Léger, die het decor en de kostuums voor het ballet van Milhaud maakte. Een mix van zijn eigen kunst en Afrikaanse kunst dus. En nu nog steeds zijn er kunstenaars die oude maskers veranderen in hun eigen kunst, bijvoorbeeld de Afrikaanse kunstenaar Edson Chagas, hij komt uit Angola, een land in Zuidwest-Afrika.

Hier zien jullie een paar oude Afrikaanse dierenmaskers:

In veel Afrikaanse verhalen hebben de maskers magische krachten. De maskers mocht je niet zomaar ophangen of opzetten, niemand mocht ze zien. Alléén bij speciale feesten, bijvoorbeeld als er iemand was geboren, ging trouwen of bij een begrafenis werden ze opgezet en werd ermee gedanst, en daarna werden ze weer opgeborgen.

Een Afrikaans dierenmasker zorgt ervoor dat de mens en dier één worden, en daardoor superkrachten krijgen. Elk dierenmasker betekent iets anders:

- **hyena**: door zijn enorm sterke gebit kan hij tot alle geheimen doordringen.
- **krokodil**: hij is gevaarlijk door zijn snelheid.
- **leeuw**: hij is sterk en moedig
- **buffel**: hij kan plotseling heel wild en boos worden
- **aap**: hij lijkt op de mens maar dan een wild mens
- **olifant**: hij heeft door zijn grote hoofd een groot geheugen en is heel wijs.

Hier zie je hoe verschillend en grappig de kunstenaars de oude maskers veranderden in hun kunst:

Fernand Léger:

Edson Chagas:

OPDRACHT:

maak je eigen masker. Kies een dier en teken de vorm, daarna kun je de rest verzinnen en tekenen of versieren. Je maakt het van karton, krijt, en alles wat je mag gebruiken. Kijk maar om je heen of je plastic dopjes, touwtjes, elastiekjes, stukjes karton of andere dingen ziet. Afrikaanse kunstenaars gebruiken veel dingen die worden weggegooid om er mooie kunst mee te maken. Als je bijvoorbeeld goed kijkt naar een plastic dopje kan dat zomaar een oog worden in jouw masker. Het is hardstikke leuk om je eigen masker te verzinnen: alles kan! Hieronder een paar voorbeelden, maar je mag ook iets heel anders verzinnen.....

Tot slot hebben we het nog over een heel speciaal instrument: de **amadinda**.

Het is een instrument wat gemaakt is van stukken hout en waar je met stokken op slaat. Het is zo groot dat je er met 4 of 6 mensen op moet spelen. De amadinda komt uit Oeganda, een land in Afrika met veel jungle, savanne, wilde dieren en bergen. Echt een land waar olifanten zich thuis voelen!

Speciaal voor de voorstelling is er zo'n instrument gebouwd, en de muzikanten gaan erop spelen! Als je de amadinda hoort denk je meteen dat je met Babar in de jungle bent. Hier zie je een filmpje van de amadinda, en hoor je hoe hij klinkt.

(KLIK OP BEELD):

